

בהולנד או בישראל: איזה בית משפט רשאי לדון בתביעות בין חברה ישראלית לחברה זרה שהוגשו בשתי המדינות?

חברת תרביק הגישה תביעה בישראל נגד חברה בינלאומית – אך החברה הזרה טענה כי לפי ההסכם ביניהן, רק בית משפט בהולנד יכול לדון בסכסוך • בית המשפט בישראל רחה את הטענה וקבע כי תנאי בחוזה שנותן סמכות לבית משפט זה, צריך להיות מפורש וברור

אפרת נוימן

ני, כי הנתבעות הציגו עצמן כחלק מתאגיד בינלאומי המונה חברות רבות הפרושות על פני כמה מדינות ואינו מזוהה עם מקום מסוים. לפי טענתה, תרביק מעולם לא הסכימה לתנאי לגבי מקום השיפוט ולא היתה מודעת לתנאי כזה. השופטת אסתר נחליאלי היא קיבלה את עמדת תרביק, וקבעה כי למרות החשיבות שיש לתנאי בחוזה שמגדיר את סמכות השיפוט, היא לא מצאה לבית המשפט ההולנדי את סמכות השיפוט.

השופטת אסתר נחליאלי היא צילום: תומר אפלנאום

פסת, וקבעה כי כדי שתנאי כזה יהיה תקף הוא צריך להיות דווקני, מפורש וברור בנוסחו של ההסכם, ואין לקרוא אותו כמסקנה שעולה מבין השורות. AD טענה כי בחשבוניות ובאישורי ההזמנה שהוצאו לתרביק לאורך השנים וכן בהסכמי ההנחה שנערכו בין הצדדים, יש הפניה לתנאי המכירה הכלליים המצויים באתר החברה, ולסעיף

הקובע כי מחלוקת בין הצדדים תידון במדינת המוכר. נחליאלי היא קבעה כי "ההפניות מפותלות, אינן ישירות ואינן מתיישבות עם הדרישות של הפסיקה בדבר הפניה המנוסחת באופן ברור ומפורש ומחייב מודעות של הצד המתקשר".

השופטת הוסיפה כי במקרה זה מדובר בתאגיד חובק עולם, שמתחתיו אשכול חברות רבות שמקום מושבן במדינות שונות, ולא ברור על מי מהן חל התנאי של השיפוט ומיהי מדינת המור. כד. מסיבה זו ניתן לומר כי העי רפול וחוסר הוודאות מתיישבים עם הציפיות של תרביק לניהול תביעה בישראל.

לדברי השופטת, היא התרשמה כי אין מדובר בקביעה ברורה ומפורשת של מקום שיפוט מוסכם – ולכן לא מדובר בתנאי מחייב, ואין מקום לסלק את התביעה על הסף.

"עקרון כיבוד החלטת ערכאות זרות נשמר"

לאחר שתרביק הגישה את התביעה, הגישה אחת החברות הבנות של AD תביעה נגד תרביק בהולנד בגין חשבוניות שלא שולמו. בית המשפט בהולנד רחה את בקשת תרביק לסלק את ההליך על הסף מחמת חוסר סמכות, ובשל העובדה שיש כבר הליך שמתנהל בישראל. לכן, טענה AD, ההחלטה בהולנד משנה את הכללים, שכן שאלת הסמכות הוכרעה כבר בהולנד, ובית המשפט בישראל צריך לכבד החלטה זו.

נחליאלי היא לא קיבלה גם עמדה זו, וקבעה כי "אין חשש שהחלטות בשני ההליכים יסתרו אלה את אלה מאחר שמדובר בעי לות תביעה שונות". על השאלה אם ראוי לקבל את החלטה הזרה כמחייבת על בסיס כללי הנימוס הבינלאומיים ועקרון כיבוד החלטת

ערכאות זרות, היא השיבה כי בית המשפט ההולנדי דווקא משחרר את בית המשפט הישראלי ולמעשה מתיר לו לדון בתביעה.

לדבריה, "דברי בית המשפט ההולנדי דווקא מתיישבים עם כללי הנימוס הבינלאומיים, שכן החלטות מאפשרת להליכים כאן להמשיך, אחרי שההליך בישראל ובהולנד עוסקים באירועים שונים". AD טענה כי בית משפט בישראל אינו הפורום הנאות לקיום הדיון וכי קיים פורום טבעי וד בעל סמכות. לדברי נחליאלי היא, "בהיעדר תשתית עובדתית שעל בסיסה ניתן לקבוע כי יש לפורום ההולנדי עדיפות, אין לקבל ממילא את הטענה בדבר פורום לא נאות". השופטת העירה לצדדים על שהם חטאו בהצגה שונה והפירושה של טענות בשני ההליכים שניהלו בישראל ובהולנד, לפי הטיעון שמתאים להם.

פסק דין שניתן שלשום בבית המשפט המחוזי בתל אביב מודיש את החשיבות של ניסוח נכון ומדויק במקרים שבהם חברות מהליטות בהתקשרויות ביניהן להתנות את מקום השיפוט במדינה של תביעות.

חברת תרביק, שעוסקת בתחום המדבקות, הגישה תביעה כספית נגד החברה הבינלאומית אייברי דניסון (AD) וחברות בנות שלה. תרביק טוענת כי נגרם לה נזק של 4 מיליון שקל כתוצאה ממדבקות פגומות שסיפקו לה הנתבעות.

AD הגישה בקשה לסלק את התביעה על הסף בטענה שאין לבית המשפט בישראל סמכות לדון בתביעה בשל תנאי בהסכם בין הצדדים, שמקנה את סמכות השיפוט לבית המשפט בהולנד. תרביק טענה מנגד, באמצעות עו"ד רונן עדי